

**ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»**

МАУП

***СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗДОРОВ'Я»***

Спеціальність:	С4 Психологія
Освітній рівень:	перший (бакалаврський) рівень
Освітня програма:	Психологія

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Психологічне здоров'я
Шифр та назва спеціальності	С4 Психологія
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	вибіркова
Кількість кредитів і годин	3 кредити/90 год Лекції: 20 год Практичні заняття: 14 год Самостійна робота: 56 год
Термін вивчення дисципліни	
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни на сайті	

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація

Науковий ступінь	
Вчене звання	
Посада	
Дисципліни, які викладає НПП	
Напрями наукових досліджень	
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	
Контактний тел.	
Портфоліо викладача на сайті кафедри	

Анотація курсу. Курс «Психологічне здоров'я» спрямований на формування у здобувачів вищої освіти цілісного та системного уявлення про психологічне здоров'я як інтегральну характеристику особистості, умови його збереження, підтримки та розвитку впродовж життєвого шляху особистості. У межах дисципліни розглядаються теоретичні та прикладні підходи до розуміння психологічного здоров'я, його взаємозв'язок із психічним і соціальним благополуччям, особистісною зрілістю, адаптаційними ресурсами та якістю життя. Особлива увага приділяється чинникам психологічної стійкості, механізмам саморегуляції, подоланню стресу, профілактиці емоційного вигорання та дезадаптації, а також ролі міжособистісних відносин і соціального середовища у підтриманні психологічного благополуччя особистості.

Предмет вивчення навчальної дисципліни: психологічне здоров'я особистості, його структура та показники, індивідуально-психологічні й соціально-психологічні чинники збереження та порушення психологічного благополуччя, методи психологічної профілактики, підтримки й відновлення психологічного здоров'я.

Мета курсу: формування у студентів професійних знань і практичних умінь щодо розуміння сутності психологічного здоров'я, розвитку відповідального ставлення до власного психологічного благополуччя та благополуччя інших людей, а також здатності застосовувати психологічні методи підтримки, профілактики та збереження психологічного здоров'я в різних життєвих і професійних ситуаціях.

Завдання навчальної дисципліни:

1. Ознайомлення студентів з основними поняттями, теоріями та сучасними підходами до проблеми психологічного здоров'я.

2. Формування розуміння структури, критеріїв і показників психологічного благополуччя особистості.
3. Розвиток навичок аналізу чинників ризику та ресурсів психологічного здоров'я.
4. Набуття вмінь застосовувати методи психологічної саморегуляції, профілактики стресу, емоційного вигорання та дезадаптації.
5. Виховання психологічної культури, відповідальності та етичної свідомості у професійній і повсякденній діяльності.

Пререквізити навчальної дисципліни. Вивчення дисципліни «Психологічне здоров'я» ґрунтується на знаннях, отриманих здобувачами освіти під час опанування курсів «загальна психологія», «анатомія ЦНС та фізіологія ВНД», «вікова психологія», «соціальна психологія», «психологія особистості», а також інших соціально-гуманітарних і фахових дисциплін.

Постреквізити навчальної дисципліни. Знання, уміння та компетентності, сформовані в межах курсу «Психологічне здоров'я», є важливою основою для подальшого професійного розвитку студентів, опанування прикладних психологічних дисциплін, здійснення психологічного консультування, профілактичної та реабілітаційної роботи, а також для формування усвідомленого, відповідального й гуманістичного ставлення до збереження психологічного здоров'я в сучасному суспільстві.

Програмні компетентності:

Загальні компетентності	ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Спеціальні компетентності	СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ. СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову). СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту. СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики . СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку. СК12. Здатність до розуміння соціальної обумовленості особистості та життєвого шляху індивіда, а також ролі індивіда в життєдіяльності соціальних організацій, спільнот. СК13. Здатність до застосовування соціально-психологічних понять, концепцій та теорій для інтерпретації соціально-психологічних явищ і процесів. СК14. Здатність до розуміння закономірностей взаємодії індивідів, соціальних груп, спільнот.
Результати навчання	ПР1 Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання

	ПР2 Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань. ПР9 Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв’язання. ПР12 Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника. ПР13 Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності. ПР17 Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності. ПР18 Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров’я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії. ПР19 Аналізувати соціально-психологічні особливості особистості та складати соціально-психологічний портрет особистості. ПР 20 Презентувати та обґрунтовувати детермінізм і гіпотези щодо появи та розвитку соціально-психологічних явищ. ПР 21. Реалізовувати програми з міжособистісної та міжгрупової взаємодії які сприяли б позитивному психологічному мікроклімату в колективах.
--	--

Зміст навчальної дисципліни

№	Назва теми	К-сть годин, з них:			
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Методи навчання/методи оцінювання
1 семестр					
Змістовний модуль 1. Теоретичні аспекти психологічного здоров'я					
Тема 1	Теоретичні основи психології здоров'я людини	2	1	6	Методи навчання: лекції з використанням мультимедійних матеріалів для подачі теоретичних аспектів; семінари для обговорення ключових аспектів і парадигм психології здоров'я; групові дискусії для глибшого аналізу різних теорій; порівняння різних підходів до психологічного здоров'я через кейс-стаді. Методи оцінювання: тестування з теоретичних питань; усні і письмові опитування на основі лекційного матеріалу; розв'язання практичних завдань

					для застосування теорії в реальних умовах.
Тема 2	Концепція та основні засади психологічного здоров'я.	2	2	6	Методи навчання: презентації концепцій психологічного здоров'я через лекції; аналіз наукових статей і книг; інтерактивні заняття з психологічними тестами, що дозволяють учасникам оцінити своє психологічне здоров'я; мозкові штурми для генерування ідей з обговорення проблем і рішень. Методи оцінювання: тестування для перевірки знань основних концепцій; письмова рефлексія з оцінкою розуміння концепцій психологічного здоров'я; презентації досліджень на тему підтримки психологічного здоров'я.
Тема 3	Порушення психологічного здоров'я	2	1	6	Методи навчання: лекції з аналізом порушень психологічного здоров'я; кейси для розбору конкретних порушень і розробки шляхів лікування або профілактики; тренінги та вправи для розпізнавання симптомів порушень; робота в групах для обговорення реальних ситуацій. Методи оцінювання: тестування на знання порушень психологічного здоров'я; аналіз кейсів, на основі яких студенти мають визначити причини і наслідки порушень; письмова робота з планом корекції психологічного здоров'я..
Тема 4	Спосіб життя. Спосіб життя. Проблеми, пов'язані із способом життя	2	2	4	Методи навчання: лекції та відеоматеріали, що розкривають вплив способу життя на психологічне здоров'я; дискусії про негативні звички та їх вплив на здоров'я; рольові ігри для розуміння можливих проблем, пов'язаних з різними способами життя; тренінги по здорових звичках і стилю життя. Методи оцінювання: самооцінка способу життя через анкети; письмова робота щодо аналізу проблем способу життя та пропозиція шляхів їх вирішення;

					оцінка участі в тренінгах по корекції способу життя.
Тема 5	Вікові аспекти психологічного здоров'я.	2	1	6	Методи навчання: лекції, що охоплюють психологічні особливості кожного віку; вивчення вікових криз через практичні приклади; семінари і групові обговорення вікових особливостей здоров'я; спільне дослідження змін в психології здоров'я через вікові групи. Методи оцінювання: тестування на знання вікових аспектів; письмові завдання, в яких потрібно проаналізувати певний вік і специфіку психічного здоров'я; оцінка участі в обговореннях вікових криз.
Змістовний модуль 2. Медико-соціальні основи психологічного здоров'я особистості і психічного здоров'я людини					
Тема 6	Функціонування сім'ї та її дезадаптаційні форми.	2	1	6	Методи навчання: лекції та ролі в симуляціях ситуацій сімейної дезадаптації; вивчення теоретичних моделей функціонування сім'ї; групова робота з аналізу сімейних криз і формування рекомендацій; кейс-стаді, де учасники вирішують проблеми сімейних відносин. Методи оцінювання: тестування на знання теорій сімейної дезадаптації; письмові роботи з аналізу випадків дезадаптації та можливих шляхів їх вирішення; оцінка участі в дискусіях на тему сімейного благополуччя.
Тема 7	Особистість та мікросоціальне оточення: потенційна небезпека для психологічного здоров'я	2	2	6	Методи навчання: лекції та тренінги для вивчення впливу мікросоціального оточення на психічне здоров'я; рольові ігри для відпрацювання взаємодії з оточенням; вивчення соціометрії та методів вивчення соціальних груп. Методи оцінювання: тестування на знання впливу мікросоціального оточення; письмові роздуми про вплив оточення на психічне здоров'я особистості; портфоліо з інтерпретацією соціометричних даних.
Тема 8	Вплив мезо- та макросоціального	2	1	4	Методи навчання: лекції з розглядом широких соціальних

	оточення на психологічне здоров'я				структур і їх впливу на здоров'я; групові дослідження соціальних явищ на різних рівнях (мікро-, мезо- і макrorівні); моделювання соціальних процесів для вивчення їх впливу на психічне здоров'я. Методи оцінювання: тести для перевірки знань з теорій соціального оточення; кейс-стаді, де студенти аналізують ситуації з впливом мезо- і макросоціальних факторів; письмові роботи з аналізом соціальних змін і їх впливу на психічне здоров'я.
Тема 9	Концепція психічного здоров'я. Психологічні технології збереження здоров'я	2	2	6	Методи навчання: лекції з теоретичних основ концепції психічного здоров'я; тренінги і вправи на відновлення психічного здоров'я; вивчення технологій, спрямованих на підтримку психічного здоров'я. Методи оцінювання: тестування на знання психічного здоров'я; практичні завдання з використанням психологічних технологій; оцінка результатів практичних тренінгів.
Тема 10	Основи психогігієни та психопрофілактики	2	1	6	Методи навчання: лекції з основ психогігієни та психопрофілактики; семінари з обговорення специфічних технік профілактики; вивчення та застосування технік для збереження психічного здоров'я в різних сферах життя. Методи оцінювання: тести на знання основ психогігієни; рольові ігри на тему психопрофілактики; оцінка результатів практичних вправ.
Модульна контрольна робота					
Всього:		20	14	56	
Форма контролю: залік					

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення лекційних та семінарських занять з елементам презентації. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.4.

Форми і методи контролю

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий

(семестровий).

Поточний контроль здійснюють під час проведення практичних, лабораторних і семінарських занять, метою якого є систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, уміння використовувати теоретичні знання під час виконання практичних завдань тощо. Можливості поточного контролю є надзвичайно широкими: мотивація навчання, стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, диференційований підхід до навчання, індивідуалізація навчання тощо.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- аналіз законодавства та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- самостійне опрацювання тем.

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий.

Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення тощо); письмовий контроль (контрольна робота, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі тощо); комбінований контроль; презентація самостійної роботи; спостереження як метод контролю; тестовий контроль; проблемні ситуації.

Система оцінювання та вимоги
Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти*

	Поточний контроль знань										Модульна контрольна робота	Залік	Загальна кількість балів
Теми	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	20	20	100
Робота на семінарському занятті	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			
Самостійна робота	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			

*Таблиця містить інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу освіти виставляють оцінки з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують, регламентуються Положенням про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Модульний контроль проводиться на останньому занятті модуля у письмовій формі, у вигляді тестування.

Критерії оцінювання модульного тесту з навчальної дисципліни «Психологічне здоров'я»:

При оцінюванні модульного тесту враховуються обсяг і правильність виконання завдань:

- оцінка «відмінно» (A) виставляється за правильне виконання всіх завдань (або більше 90% всіх завдань);
- оцінка «добре» (B) виставляється за виконання 80% всіх завдань;
- оцінка «добре» (C) виставляється за виконання 70% всіх завдань;
- оцінка «задовільно» (D) виставляється за правильне виконання 60% запропонованих завдань;
- оцінка «задовільно» (E) виставляється, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;
- оцінка «незадовільно» (FX) виставляється, якщо виконано менше 50% завдань.

Неявка на модульний тест - 0 балів.

Вищезазначені оцінки перетворюються на рейтингові бали таким чином:

- «A» – 18–20 балів;
- «B» – 16–17 балів;
- «C» – 14–15 балів;
- «D» – 12–13 балів.
- «E» – 10–11 балів;
- «FX» - менше 10 балів.

Підсумкова семестрове оцінювання з дисципліни «Психологічне здоров'я» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання студентів. Воно проводиться у терміни, визначені навчальним планом, і охоплює обсяг матеріалу, визначений програмою курсу.

Підсумкове оцінювання проводиться у формі тесту. До семестрового оцінювання допускається студент, який виконав усі необхідні роботи.

Підсумкова оцінка виставляється на основі результатів навчання студента протягом семестру. Оцінка студента складається з балів, накопичених за результатами поточного оцінювання, та заохочувальних балів.

Студенти, які виконали всі необхідні завдання і отримали оцінку 60 балів або вище, отримують оцінку, що відповідає отриманій оцінці, без додаткового тестування.

Для студентів, які виконали всі необхідні завдання, але отримали оцінку нижче 60 балів, а також для тих, хто бажає поліпшити свій бал (результат), викладач проводить підсумкову роботу у формі тесту під час останнього запланованого заняття з дисципліни в навчальному семестрі.

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності.
Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Оцінка самостійної роботи

Загальна кількість балів, отриманих студентом за виконання самостійної роботи, є одним із складових академічної успішності з дисципліни. Самостійна робота з кожної теми,

відповідно до програми курсу, оцінюється в діапазоні від 0 до 3 балів за допомогою стандартизованих та узагальнених критеріїв оцінювання знань.

Шкала оцінювання виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань) критерії оцінювання.

Максимально можлива оцінка самостійної роботи (індивідуальні завдання)	Рівень виконання			
	Відмінно	Добре	Задовільно	Незадовільно
3	3	2	1	0

Форми оцінювання включають: поточне оцінювання практичної роботи; поточне оцінювання засвоєння знань на основі усних відповідей, доповідей, презентацій та інших форм участі під час практичних (семінарських) занять; індивідуальні або групові проекти, що вимагають розвитку практичних навичок і компетентностей (опціональний формат); вирішення ситуаційних завдань; підготовка резюме з самостійно вивчених тем; тестування або письмові іспити; підготовка проектів статей, тез конференцій та інших публікацій; інші форми, що забезпечують всебічне засвоєння навчальної програми та сприяють поступовому розвитку навичок для ефективної самостійної професійної (практичної, наукової та теоретичної) діяльності на високому рівні.

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECT8	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Для успішного засвоєння курсу «Психологічне здоров’я» здобувач освіти має:

- регулярно відвідувати лекційні та практичні заняття;
- систематично, системно й активно працювати на лекційних і практичних заняттях;
- відпрацьовувати пропущені заняття або незадовільні оцінки, отримані на заняттях;
- виконувати у повному обсязі завдання, які вимагає підготувати викладач, належна їх якість;
- виконувати контрольні та інші самостійні роботи;
- дотримуватися норм академічної поведінки та етики.

Курс «Психологічне здоров’я» передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та

авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Оцінювання здобувача освіти орієнтовано на отримання балів за активність на семінарських заняттях, виконання завдань для самостійної роботи, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички за які можуть бути, за рішенням викладача, нараховані додаткові (бонусні) бали (участь у круглих столах, наукових конференціях, олімпіадах та наукових конкурсах серед студентів).

Рекомендовані джерела інформації:

Основні джерела:

1. Бояршинова К., Белінська М., Калениченко К., Лаптева Г., Марценковська Г., Парфенюк Т. Методичні рекомендації зі зміцнення резильєнтності. Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2022. 30 с.

2. Вознюк А.В. Психологічна допомога суб'єктам освітнього процесу в умовах війни: досвід роботи Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти. Серія вебінарів «Психологічна підтримка особистості в умовах війни» (Україна-Польща). Вебінар № 4. Технології психологічної підтримки в умовах війни. 27 квітня 2022 р.

3. Карамушка Л. М. Психічне здоров'я особистості під час війни: як його зберегти та підтримати : Метод. рекомендації. Київ: Інститут психології імені Г.С.Костюка НАПН України, 2022. 52 с.

4. Карамушка Л. Психічне здоров'я: сутність, основні детермінанти, стратегії та програми забезпечення. Psychological Journal. 2021. № 7(5). С. 26–37. DOI: <https://doi.org/10.31108/1.2.7.5.3>

5. Психічне здоров'я особистості: підручник для вищих навчальних закладів / С.Д. Максименко, Я.В. Руденко, А.М. Кушнерьова, В.М. Невмержицький. Київ: «Вид-во Людмила», 2021. 438 с.

6. Тимофієва М.П., Слободська О.В. Т41 Психологія здоров'я: Підручник. Київ: МЕДПРИНТ. 2022, 600 с.

Додаткові:

7. Карамушка Л.М. Психологічне здоров'я персоналу освітніх організацій: аналіз зарубіжних підходів. Проблеми сучасної психології. Запорізький національний університет. 2021. Вип. 3(22). С. 23–30. DOI: <https://doi.org/10.26661/2310-4368/2021-3-3>

8. Карамушка Л. «Healthy organizations»: сутність, основні напрямки та методи активності для забезпечення психічного здоров'я персоналу. Організаційна психологія. Економічна психологія. 2021. № 2–3(23). С. 40–49. DOI: <https://doi.org/10.31108/2.2021.2.23.5>

9. Кук Т., Пінчук Н. Коучингові інструменти психологічної підтримки в умовах війни. Серія вебінарів «Психологічна підтримка особистості в умовах війни» (Україна-Польща). Вебінар № 3. 20 квітня 2022.

10. Максименко С.Д., Пироженко Т.О., Пророк Н.В., Папуча М.В. Психологічний портрет особистості дитини: вікові періоди Київ: “Вид-во Людмила”, 2021. 104 с.

11. Психічний супровід і психічне здоров'я: навчальний посібник. Т. 2 / С.Д. Максименко, О.Д. Гришко. Київ: Вид-во Людмила, 2024. 468 с.

12. Психічне здоров'я особистості у кризовому суспільстві : зб. матер. VII Всеукр. наук.-практ. конф. (28 жовтня 2022 року) / уклад. В. С. Бліхар. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 412 с.

Інформаційні ресурси мережі інтернет

13. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського URL: <https://dnpb.gov.ua/ua/>

14. www.ncuxo.org.ua – електронна енциклопедія психології.

15. www.nbuiv.gov.ua – Національна бібліотека України ім. Вернадського.

16. <http://upsihologa.com.ua/> – портал професійних психологів України «У психолога»

17. Бібліотека психологічної літератури: <http://psylib.kiev.ua>